

визначальних закладів України, обґрунтовані та апробовані деякі її елементи в реальних умовах роботи вузу.

Ключові слова: фізичне виховання студентів, кредитно-модульна система.

ВНЕДРЕНИЕ ЭЛЕМЕНТОВ ЕВРОПЕЙСКОЙ СИСТЕМЫ ПЕРЕЗАЧЕТА КРЕДИТОВ В ФИЗИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ СТУДЕНТОВ В УКРАИНЕ

Валерий ТОВТ, Любовь БИБА

Ужгородский национальный университет

Аннотация Изучены возможности внедрения кредитно-модульной системы организации учебного процесса в систему физического воспитания студентов высших учебных заведений Украины, обоснованы и апробированы ее некоторые элементы в реальных условиях работы вуза.

Ключевые слова: физическое воспитание студентов, кредитно-модульная система

IMPLEMENTATION OF THE EUROPEAN CREDITS SYSTEM COMPONENTS INTO STUDENTS PHYSICAL TRAINING IN UKRAINE

Valeriy TOVT, Luba BIBA

Uzhgorod National University

Abstract. The possibilities of the European credit-module recoding system implementation into Ukrainian student's physical training were studied. Some components of this system were adopted and applied in the practice of Ukrainian students' physical training.

Key words: students physical training credit-module recoding system.

ТРАНСФОРМАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ” У КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ

Оксана ЗЕЛЕНЮК, Анна БИКОВА

Національний університет “Киево-Могилянська академія”

Київський юридичний інститут МВС України

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку і трансформації національної системи вищої освіти в Україні тісно пов'язаний із втіленням у практичну площину стратегічного напрямку її інтеграції до загальноєвропейського інтелектуально-культурного простору на засадах Болонської декларації [1–3].

Без перебільшення можна стверджувати, що для сучасного етапу розвитку вищої школи немає більш значущої справи, ніж створення відповідно до цих вимог педагогічно-методичного дизайну під загальною назвою “Болонський процес”.

Ось чому зараз практично у кожному вищому навчальному закладі на держави всі зусилля науково-педагогічних працівників спрямовуються на розробку організаційно-методичних заходів щодо впровадження кредитно-модульної системи викладання фахових дисциплін у навчальний процес підготовки студентів європейськими стандартами вищої освіти [4 – 5].

Запланована на 2007 рік представниками європейського співтовариства попередня “ревізія” стану перебудови вищої освіти в Україні повинна визначити, вже зроблено у цій справі та ступінь відповідності цього нормам і стандартам Болонської декларації.

Суттєвою складовою інтеграції національної системи вищої освіти є оновлення її змісту на засадах демократизації та гуманізації навчально-виховного процесу підготовки майбутніх фахівців, створення сприятливих умов щодо індивідуального розвитку особистості [6 – 7].

Важливим фактором організаційно-методичного забезпечення викладання навчальних дисциплін у вищій школі в форматі Болонського процесу є впровадження кредитно-модульної системи, яка дозволяє чітко визначити структуру та обсяг виконаних студентом видів робіт, передбачених навчальними програмами.

Невід’ємним атрибутом цього процесу є введення перманентного об’єктивного педагогічного контролю знань і вмінь на підставі рейтингової технології оцінювання поточної та підсумкової успішності студентів [8–9].

Слід зазначити, що у цій справі дещо особливе місце займає навчальна дисципліна “Фізичне виховання”, яка за існуючим статусом входить до гуманітарних дисциплін, обов’язкових для всіх непрофільних ВНЗ України різних форм власності.

Виховання у ВНЗ фізично загартованої особистості, яка володіє знаннями, вміннями та навичками використовувати засоби фізичної культури і спорту з метою оздоровлення та підвищення розумової і фізичної працездатності, має створювати надійне підґрунтя вискоєфективної творчої багаторічної діяльності майбутнього фахівця, допомагати успішно адаптуватися до нових вимог професії або ж швидко змінювати.

Разом із тим, як свідчить аналіз літературних джерел, застосування кредитно-модульної системи у викладанні навчальної дисципліни “Фізичне виховання” не знайшло належного втілення у практику роботи профільних кафедр [10–14].

Публікації на цю тематику у фахових наукових виданнях не у повній мірі розкривають методологію впровадження цієї системи у навчальний процес фізичного виховання студентів, залишаючи поза уваги специфічність складових компонентів програмного матеріалу та можливість їх викладання за кредитно-модульною системою.

Слід наголосити, що “Фізичне виховання”, як обов’язкова для всіх студентів ВНЗ України навчальна дисципліна, не має аналогів у Європейських університетах.

Цим пояснюється відсутність іноземних джерел інформації щодо методів застосування кредитно-модульної системи у структурі фізичного виховання студентів західних університетів.

Враховуючи гуманістичну сутність фізичного виховання, цілком правомірно вважати його оздоровчу спрямованість головним критерієм ефективності вищого навчального процесу з цієї дисципліни.

Створення гуманістичної за суттю і демократичної за формою системи фізичного виховання здорової, патріотично налаштованої особистості громадянина України – одна з нагальних вимог сучасного суспільства.

У зв'язку з цим, метою нашого дослідження є обґрунтування можливості створення методології системи фізичного виховання студентів, яка базується на визнанні здоров'я системоформуючим компонентом усього організаційно-методичного забезпечення навчального процесу, який структурно втілюється в рамках кредитно-модульної системи.

Результати дослідження та їх обговорення. Нажаль, повільний розвиток трансформаційних процесів організаційно-методичного забезпечення навчального процесу фізичного виховання обумовлено дією багатьох чинників.

Серед причин, які гальмують впровадження сучасної здоров'єствердної системи фізичного виховання, безперечно, є успадкована від колишнього СРСР тоталітарна парадигма виховання “будівників комунізму”, яких готували до праці та захисту країни.

У тих умовах головною метою фізичного виховання організованих верств населення, зокрема, учнівської та студентської молоді, була цілеспрямована підготовка фізично здорового “твинтика” суспільства, здатного до збройної боротьби за інтереси держави.

Тому цій меті підпорядковувалася загальна система фізичного виховання, її зміст та організаційно-методичні засади.

Перехід України до ринкових взаємовідносин в економічній та соціальній сферах викликав необхідність перегляду існуючої методології організаційно-методичного забезпечення діяльності кафедр фізичного виховання та зміни пріоритетів у навчально-виховному процесі студентів.

Адже невідповідність діючих методологічних концептів викладання фізичного виховання у неспеціальних ВНЗ сучасним вимогам суспільства є фактором, який викликає зміну системи фізичного виховання у напрямку її гуманізації та демократизації. І на цьому шляху кредитно-модульна система викладання дисципліни “Фізичне виховання” може стати вагомим засобом індивідуалізації навчального процесу та підвищення його ефективності.

Разом із тим, слід зазначити, що організація навчального процесу за вимогами цієї системи зможе вирішити усі сподівання лише за умови радикальної зміни пріоритетів у сфері фізичного виховання студентської молоді.

Йдеться про методологічні засади навчальної дисципліни “Фізичне виховання”, який базового компоненту гуманітарної освіти студентів неспеціальних ВНЗ України, викладання якої передбачає безпосереднє залучення студентів до занять фізичною культурою і спортом – цих найбільш ефективних засобів впливу на стан здоров'я та формування потреби у здоровому способі життя [10, 13–14].

На наш погляд, трансформація мети та завдань цієї навчальної дисципліни до сучасних вимог, пов'язаних із перебудовою системи національної освіти у напрямку її інтеграції до європейського освітнього простору, має базуватися на двох фундаментальних принципах.

Принцип *epimeleia* (грецька – турбота про себе) полягає в тому, що мотивацією до відповідальної поведінки людини є, перед усім, турбота про себе, зміна самої себе: у певному випадку – турбота про власне здоров'я та дотримання загальних засад здорового способу життя [15].

Принцип *kalokagathia* (грецька – прекрасне і добре) – наголошує, що виховання людини має бути спрямоване на формування гармонії тіла і душі, створення фізично та духовно досконалої особистості [16].

Ці принципи у найбільшій мірі відповідають сучасному гуманістичному вектору розвитку системи фізичного виховання, як педагогічного процесу, спрямованого на залучення студентів до здорового способу життя та будівництва здоров'я засобами фізичної культури і спорту.

Ми вважаємо, що пріоритет здоров'я має стати системоутворюючим фактором та ідеологічним підґрунтям усієї мегасистеми фізичного виховання студентства.

На засадах пріоритету здоров'я повинні формуватися теоретичний та практичний зміст навчальної програми з фізичного виховання, а також розроблятися технологія кредитно-модульної системи її викладання.

Проте, декларативне визнання пріоритету здоров'я у мегасистемі “Фізичне виховання” не вирішує завдань її радикальної трансформації у валеологічний напрямку.

Ефективна реалізація оздоровчої спрямованості навчального процесу з фізичного виховання студентів, на нашу думку, може бути здійснена лише за умов директивного впровадження у ВНЗ тестування стану соматичного здоров'я, яке порівнюється із визначенням рівня рухової підготовленості має стати об'єктивним критерієм успішності студентів з навчальної дисципліни “Фізичне виховання”.

Висока ефективність застосування сучасних методів оцінювання рівня соматичного здоров'я у практиці фізичного виховання студентів підтверджена у багатьох наукових дослідженнях [17–18].

Висновки

Таким чином, трансформація навчальної дисципліни “Фізичне виховання” має враховувати сучасний методологічний концепт розвитку національної системи вищої освіти у контексті вимог Болонської декларації та здійснюватися на засадах обов'язкового оцінювання індивідуального стану здоров'я і тестування рухової підготовленості, що у сукупності об'єктивно відображають успішність студентів цієї дисципліни.

Література

1. Матеріали Міністерства освіти і науки України щодо впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації. – К., 2003.
2. Про стан і перспективи розвитку вищої освіти в Україні / Доповідь Головного Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти Станіслава Ніколаєнка на парламентських слуханнях // Освіта і управління. – 2004. – № 1. – С. 49–58.
3. Сікорський П. Кредитно-модульна технологія у вищих навчальних закладах // Шлях освіти. – 2004. – №3. – С. 29–34.
4. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна – Болонья – Сала манерона – Прага – Берлін) / Упорядники: Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я. та ін. – Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 56 с.

5. Лемківський К., Сухарніков Ю. Завдання щодо забезпечення якості вищої освіти України в контексті Болонського процесу // Вища школа. – 2004. – №5–6. – С. 86-106.
6. Бук Ю. Треба вміти дивитися у вічі, або в Болонський процес слід входити з українським позитивним досвідом, враховуючи реалії // Освіти. – 2005. – № 12. – С. 4-5.
7. Зюжон І. Болонський процес у Європі і Україні // Трибуна. – 2005. – №1-2. – С.14-16.
8. Кредитно-модульна система підготовки фахівців у контексті Болонської декларації // Матеріали наук.-практ. семінару. – Львів. – 2003.
9. Спійник М.О., Мулик В.В., Булах А.О. Реформування системи освіти відповідно до Болонської угоди // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2004. – вип.7. – С. 3-5.
10. Раєвський Р.Т., Канишевський С.М. Соціальне замовлення на фізичне виховання студентської молоді у XXI столітті // Теорія і практика фізичного виховання. – 2004. – № 2. – С. 37-42.
11. НІ. Ізмайлова, О.В. Лобаньова, В.В. Губка Модульне фізичне виховання студентів вищих навчальних закладів // «Молода спортивна наука України»: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Вип. 9: У 4-х т. – Львів: НВФ «Українські технології», 2005. – Т. 3. – С. 8-12.
12. Краснов В.П., Присяжнюк С.І., Кійко В.Й. Особливості впровадження модульно-рейтингової системи у навчальний процес з фізичного виховання в аграрних вищих навчальних закладах // Теорія і практика фізичного виховання. – 2004. – № 2. – С. 23-31.
13. Приходько В.В. Болонський процес і майбутнє вузівського фізичного виховання // Теорія і практика фізичного виховання. – 2004. – № 2. – С. 31-36.
14. Зеленюк О.В., Кравченко Л.С., Макареня В.В., Бикова А.В. Здоров'я як системоформуючий чинник кредитно-модульної організації навчального процесу з фізичного виховання студентів // «Молода спортивна наука України»: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Вип. 9: У 4-х т. – Львів: НВФ «Українські технології», 2005 – Т. 3. – С. 22-26.
15. Приходько В.В., Кузьмінський В.П. Креативна валеологія. Концепція і педагогічна технологія формування технічних і гуманітарних спеціальностей як факторів власного здоров'я: Навч. пос. /Заг. ред. і передм. А.Г. Чічкова. – Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2004. – 230 с.
16. Антоненцев С.С. Софія – Логос. Словник, – К., 1999.
17. Кійко О.В., Лукашук-Федик С.В., Якобчук М.В., Курко Г.Б., Луй З.І., Нішта А.О. Концептуальні підходи до корекції соматичного здоров'я студентів // Менеджмент охорони здоров'я в Україні: тези наук.-практ. конф. НаУКМА, К., 2004. – С. 10–12.
18. Зеленюк О.В. Комплексна оцінка оздоровчого впливу занять з фізичного виховання студентів як засіб індивідуалізації навчального процесу // Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фіз. культ. і спорту. Вип. 8: У 4-х т. – Львів: НВФ „Українські технології”, 2004. – Т. 3. – С. 131–135.

ТРАНСФОРМАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ” У КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ

Оксана ЗЕЛЕНЮК, Анна БИКОВА

*Національний університет “Кієво-Могилянська академія”
Київський юридичний інститут МВС України*

Анотація. На підставі креативного аналізу сучасного стану системи фізичного виховання студентської молоді представлені пропозиції щодо методології трансформації організаційно-методичного забезпечення навчального процесу в рамках кредитно-модульної системи, яка базується на визнанні здоров'я системоформуючим компонентом.

Ключові слова: студенти, навчальна дисципліна „Фізичне виховання”, здоров'я, реформування, кредитно-модульна система.

ТРАНСФОРМАЦІЯ УЧЕБНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФИЗИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ» В КОНТЕКСТЕ БОЛОНСКОЙ ДЕКЛАРАЦИИ

Оксана ЗЕЛЕНЮК, Анна БИКОВА

*Національний університет “Кієво-Могилянська академія”
Київський юридичний інститут МВС України*

Аннотация. На основе креативного анализа современного состояния системы физического воспитания студенческой молодежи представлены предложения по методологии трансформации организационно-методического обеспечения учебного процесса в рамках кредитно-модульной системы, базирующейся на признании здоровья системообразующим компонентом.

Ключевые слова: студенты, учебная дисциплина „Физическое воспитание”, здоровье, реформирование, кредитно-модульная система.

THE TRANSFORMATION OF THE SUBJECT “PHYSICAL EDUCATION” IN BOLOGNA DECLARATION CONTEST

Oksana ZELENYUK, Anna BYKOVA

*Kyiv-Mohyla Academy
Kyiv Law Institute Ministry of Internal Affairs of Ukraine*

Abstract. Basing on the creative analysis of the student youth' physical education system in modern condition, the transformation methodology of organizational-methodical facilitation in the bounds of credit-module system, which is based on acknowledging health as system-forming element is introduced.

Key words: students, scholastic discipline «Physical education», health, transformation, credit-module system.